Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016
ISBN: 978-606-8624-17-4
Section: Language and Discourse

A SEMIOLOGIC MODEL OF THE CONTACT BETWEEN CIVILISATIONS: PHONOLOGICAL APPROACH

George Ceaușu

Assoc. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract. The fact that Romanian and Bulgarian, for example, contain parallels proper names are striking between name, although the two languages belong at different branches of language (a Romance language compared to one Slavic) call into question logical - linguistic universals within the comprehensive language of Indo-European family. It can be seen a close link between prosoponimes, toponimes, hydronimes and other classes of proper names that illustrate "geopolitical insertion" of the individual. In the Indo-European language family there is a treasure trove of proper names 'international', whereby two civilizations and / or cultures share their linguistic heritage. It can thus identify 58 classes of proper names inspired by the common names existing in Romanian language - but we can suspect of being in any other official language.

In this paper we try to capture the contact between two civilizations or cultures as a semiotic model with at least six parameters. If social imaginary receive codes with greater stability - we call mimetic or diegesis imaginary cultural assumes production semiotics more elaborate, surprised and form of codes analog or digital, evolving with increasing linguistic competence in direct key (symbolic or iconic). Finally, note coding techniques differentiating social imaginary (mimetic, a supporter of personal identity) to the cultural (diegetic, placing the knowing subject in all possible worlds).

Keywords: possible world, logical form of language, phonological form, mimetic / diegetic codes, classes of nouns.

1. Formă fonologică, formă logică. Cazul transpunerii multilingve a numelor proprii

Vom interpreta mai întâi o observație a lui John Rogers Searle legată de faptele instituționale și de teoria acestora. Există instituția numită *Organizația Tratatului Nord-Atlantic*, al cărei nume evaziv nu ne permite să tragem concluzia că suntem în fața uneia de

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

tip militar; dar nici nu împiedică să bănuim că în spatele ei ar fi un tratat militar internațional. În cele din urmă, instituția se exprimă prin acest nume – convențional doar până la un punct – care îi dezvăluie conținutul. Pentru Searle (autor pentru care intenționalitatea originară reprezintă un termen tehnic referitor la acțiunea umană „despre ceva", „referitoare la ceva"), suntem în fața unei forme de intenționalitate derivată aflată în legătură cu construcția socială a realității[1]. Afirmația este întărită de traducerea numelui în franceză și engleză: *L'Organisation du Traîté Nord-Atlantique,* respectiv *Nord-Atlantic Treaty Organization.* Deși, de exemplu, materialul sonor al cuvintelor *tratat, traîté* și *treaty* nu este chiar identic, similaritatea acestora este remarcabilă; este chiar profi-tabilă în traducerea întregii sintagme nominale cuvânt cu cuvânt, conducându-ne, în toate cele trei limbi, dincolo de sintaxa fixă a fiecăreia, la înțelesuri *identice.*

Al doilea exemplu se referă la numele complet al autorului acestui articol, *George Ceaușu*, în privința căruia observăm prezența a două straturi de *imaginar lingvistic*: 1) prenumele *George* este „extras" dintr-un strat de o vechime remarcabilă, de cel puțin două milenii, și provine din greaca veche; 2) numele de familie *Ceaușu* se formează ca nume propriu după secolul al XVII-a, și este de fapt un *profesionim*, deoarece la curtea otomană sau fanariotă *ceaușul* este șeful slugilor iar câteva provincii românești au avut parte de o administrație de acest gen.

Putem duce observația mai departe: fiind al treilea ca frecvență între numele românești (după *Ion* și *Maria*)[2], numele *George* se regăsește în toate limbile romanice, dar nu ocolește nici alte familii de limbi indo-europene, în primul rând cea greacă, din care provine (*Gheorghe* < Γεώργιος / „agricultor"). Dar în engleză (limbă celtică) se spune *George*, în germană (limbă anglo - saxonă), *Jörg*, în rusă (limbă slavă), *Ghenja*, în maghiară, *Gyuri* (limbă din familia uralică, ramura fino - ugrică) – iar lista acestor similarități nu s-a încheiat. Un inventar de mii de limbi vorbite pe glob găsim în dicționarul lui Marius Sala și al Ioanei Vintilă - Mihăilescu[3]; dar în descrierea fiecărei limbi am putea detecta un tipar cuprinzând fonologia, morfologia, sintaxa propoziției și a frazei, semantica, pragmatica etc. – adică un

[1] John Rogers Searle, *Realitatea ca proiect social,* traducere de Andreea Deciu, Editura „Polirom", Iași, 2000, pp. 57 sqq.
[2] Conform datelor *site-ului* www.namelist.net, consultat la data de 1 octombrie 2016
[3] Marius Sala, Ioana Vintilă - Rădulescu, *Limbile lumii. Mică enciclopedie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981, pp. 277 - 373

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

tipar furnizat de o descriere semiologică a limbii. Am putea chiar face o distincție între științele textului și cele ale discursului.

Onomastica reprezintă o situație în care imaginarul lingvistic servește prieteniei între popoare; este normal, când ai un prieten, să-i imiți cât mai bine numele (nu să-l stâlcești după cum vrei tu). De asemenea, când el îți rostește diverse toponime sau hidronime, să retranscrii în cadrul fonologiei tale sunetele com-ponente ale respectivelor nume, să traduci cât mai exact numele de instituții etc. – toate acestea concură la o mai bună înțelegere pe plan geopolitic. John Tomlinson remarca un gen de reciprocitate între cultură și globalizare în eonul modernității: „În centrul culturii moderne se află globalizarea; în centrul globalizării se află practicile culturale"[4] În acest fel apare un gen de reciprocitate între cultură (desemnând cu preponderență aspectele spirituale ale unei societăți) și civilizație (referitoare, dimpotrivă, la aspecte preponderent materiale).

Mergând pe urmele unor funcții comune ale instituțiilor indo-europene, Émile Benveniste atrăgea atenția asupra unei „amendări" a teoriei arbitrarietății semnului originată în scrierile lui Ferdinand de Saussure: există remarcabile paralelisme în spațiul indo-european la nivelul diverselor instituții ale puterii (executive, juridice, legistative). Deși noțiuni instituționale sau simbolice precum *rex romanus* / regalitate iraniană / regalitate elenică / autoritate regală diferă formal de la o civilizație la alta, funcțiile îndeplinite de acestea se pot pune într-un paralelism riguros, adesea până la identificare[5]. Deci punctul de vedere semantico - pragmatic, aplicat diverselor civilizații, conduce la similarități frapante: cele două, prin contactele lor, învață una de la alta buna conducere a treburilor publice.

Onomastica românească (și nu numai) funcționează în dublu sens: *1)* ca studiu strict al numelor proprii de persoane și, prin extensie, de ființe vii; *2)* ca studiu al numelor de persoană (antroponime), de alte ființe vii (zoonime) și de locuri (toponime). V. K. Čičagov, cel care dedică un studiu numelor rusești (1959) adoptă primul sens iar N. A. Constantinescu, autorul unui consistent repertoriu de nume românești[6], pe cel de-al doilea, direcție în sensul căreia optăm și noi, aducând argumente suplimentare.

[4] John Tomlinson, *Globalizare și cultură*, traducere de Cristina Gyurcsik, Editura „Amarcord", Timișoara, 2002, p. 9
[5] Émile Benveniste, *Le vocabulaire des institutions indo – européees. Pouvoir,droit, religion,* Les Éditions de Minuit, Paris, 1969, pp. 9 - 42
[6] N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, Editura Academiei, București, 1963, p. IX

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Fără îndoială, toponimele sunt strâns legate de antroponime (nume de oameni), deoarece istoria consemnează dese cazuri de oameni care înființează localități, stabilindu-se cu familia într-un anumit loc; sau care își adaugă la nume localitatea de proveniență. Dar o localitate presupune obligatoriu o sursă de apă curentă (și astfel apar *hidronimele*), înscriindu-se într-un anumit cadru geografic (de aici, *geonimele*, care desemnează, în general, forme de relief, *oronimele*, adică numele de munți, fiind dintre cele mai răspândite), dar un astfel de raționament poate continua: denumindu-se pe sine prin nume proprii, ființa umană nu poate neglija celelalte *bionime* (nume de ființe), în special *zoonime* (pentru animale) și *fitonime* (pentru plante). Este raționamentul lui Petru Ioan, cel care mai ”produce” câteva duzini de clase de *-nime*, dedicând o carte *eponimelor*[7] – adică numelor proprii devenite comune. Se poate consulta, în acest sens, *Dicționarul de eponime* al lui Octavian Laiu - Despău[8].

Onomasiologia latină, din care se inspiră, în bună măsură, și cea românească (alte două „bazine“ importante fiind ebraica și greaca veche), identifica persoana civilă cu ajutorul a trei nume : *praenomen* (actualul prenume), *nomen* (numele ginții – actualul nume de familie) și *cognomen* (supranume, poreclă). Inițial, ca nume individuale romanii nu aveau decât 18[9]. De fapt, *cele trei nume* se vor regăsi chiar în terminologia chinezească medievală, așa cum specifică Alexandru Graur, cel care alcătuiește și un inventar de 500 de antroponime de bază[10].

Prin prosopografie, personajele sunt descrise în strânsă corelație cu mediul lor socio - istoric: epocă, filiație, cetățenie, etnie, instituții frecventate în timpul vieții, reflectarea personajului în mass - media imaginarul cultural produs de el etc. Onomastica (devenită astfel *prosopografie*) se leagă, mai strâns de o gamă largă de substantive proprii desemnând *toponime* (nume de locuri), *hidronime* (nume de ape), *geonime* (nume de forme de relief, în special nume de munți, și anume *oronime*) și alte clase de *-nime* desemnând mediul social - istoric. În acest fel, onomastica va primi o încadrare socio-istorică (prin prosopografie), dar și una semiotică, prin studiul textelor care descrie noi situații etic - etopeice. *Prosopon* este la vechii greci *faţa*, de unde *prosopul* din româneşte (cu care se şterge faţa). Din 1995,

[7] Petru Ioan, *Cartea junglei de cuvinte făr-de personalitate, în nume proprii transmutate*, Editura „Ștefan Lupașcu“, Iași, 2014, pp. 213 sqq.
[8] Octavian Laiu-Despău, *Dicționar de eponime*, Editura „Eurostampa“, Timișoara, 2003
[9] Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, p. 71
[10] Alexandru Graur, *Nume de persoane*, Editura Academiei, București, 1965, pp. 161 sqq.

BDD-A25398 © 2016 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Universitatea din Oxford publică o revistă de prosopografie medievală[11], „Prosopon Journal", zugrăvind persoane, grupuri sau aşezăminte instituţionale din epocă.

Prosopopeea este o figură stilistică prin care autorul predă vocea unui personaj mort, inanimat sau chiar abstract, de exemplu o pipă care povesteşte despre purtătorul ei (celebrul poem *Pipa* al lui Charles Baudelaire) iar prosopografia, ca figură macrostructurală de cel de-al doilea nivel, este o varietate canonică de descriere, axată pe aspectul fizic al personajelor (deci prosopografia poate fi şi componenta unui portret), dar poate fi reperată şi în descrierea unor fiinţe inanimate[12]. Din contră, ethopeea este descrierea oamenilor prin ethos (comportament și obiceiuri) iar etica este teoria moralei. În felul acesta, descrierea prosopografică a personajului (atestată de martorii unui anumit mediu social - istoric) se contrapune celei etic - etopeice, realizată din „indicațiile de regie" oferite de narator și din „jocul actoricesc" al personajului (în proză sau în teatru).

Prin extensie, prosopografia este un inventar de feţe umane corelate după un criteriu cultural, cum ar fi cel al specializării. Onomasticele vor deveni *prosoponime* – nume având semnificație într-un cadru socio-istoric dat – și vor fi puse în corelație cu celelalte clase de nume proprii și, de ce nu, comune, deoarece numele proprii nu au decât două surse de apariție: *1)* numele proprii de referință; *2)* nume comune din care derivă numele proprii; destul de rar numele proprii se iau chiar identic cu numele commune. De regulă, se aplică unele transformări formale consacrate, în primul rând derivația progresivă (prin amplificare) și cea regresivă (prin simplificare).

În demersul nostru ne vom baza pe trei inventare onomastice, care conțin atât nume masculine, cât și feminine, și anume N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc* (1963), Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică* (1973)[13], la care se adaugă prestația Aureliei Bălan Mihailovici (2003)[14]. Toate cele trei inventare se raportează și la prenume, și la nume de familie, însă numai prima sursă o face într-un mod programatic, inventariind atât nume, cât și prenume și procedând la o minimă clasificare a prosoponimelor în *calendaristice, laice*, și *laice rar întâlnite*. Observăm aici criteriul frecvenței combinat cu cel al vechimii

[11] „Prosopon Journal", pe *site-ul* http://users.ox.ac.uk/~prosop/prosopon/prosopon.htm, consultat la data de 1 iulie 2011
[12] Georges Molinié, *Dictionnaire de rhétorique*, Librairie Générale Française, Paris, 1992, pp. 278, 279
[13] Christian Ionescu, *Mică enciclopedie onomastică*, Ediitura Enciclopedică Română, București, 1975
[14] Aurelia Bălan Mihailovici, *Dicționar onomastic creștin. Repere etimologice și martirologice*, Editura „Minerva", București, 2003

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

stratului lingvistic, deoarece numele calendaristice sunt vechi și foarte vechi, provenite dintr-un imaginar religios furnizat în primul rând de cele trei religii monoteiste (mozaică, creștină sau chiar musulmană, deși ultima dintre ele este mai puțin prezentă în context).

Numele laice nu sunt numai laice propriu - zise, ci au și un fundament religios, precum numele *Radu*, să zicem, dar, fiind extrase dintr-un strat lingvistic medieval, au influențat mai puțin un calendar de sfinți cam „ocupat" (!). Iar cele laice rar întâlnite apar mai târziu în ordine istorică, la întâlnirea cu modernitatea. Însă o clasificare destul de fină a claselor de nume comune din care provin numele proprii o întâlnim la Petru Ioan, în cea de-a patra carte dedicată onomasticii, și anume *Cartea junglei de cuvinte făr-de personalitate, în nume proprii transmutate*.

Autorul împarte prosoponimele după trei criterii (aidoma celor biologice) în 4 regnuri, 12 încrengături și 58 de clase. Regnurile le reduplică întrucâtva pe cele biologice: fizio-, bio-, info- și teleo[-]prosoponime. (Autorul preferă, în general, scrierea *fizioprosoponime, teleoprosoponime* etc.), însă noi am folosit cratimele pentru scurtarea clasei invocate.) Cu acest prilej, ne vom aminti de proiectul lui John Deely pentru o fizio-, zoo-, fito- și antropo[-]semiotică[15]. La Petru Ioan, universul uman se va diferenția de celelalte prin informație (infoprosoponime) și scop (teleoprosoponime).

Încrengăturile lui Ioan cuprind: cosmo-, geo- și onto[-]prosoponimele în cadrul fizio[-]prosopo-nimelor; fito-, zoo-, i antropo[-]prosoponimele în cadrul bio[-]prosoponimelor; noo-, lingvo- și tehno-prosoponimele în cadrul info[-]prosoponimelor; în sfârșit, socio-, eto-, teo[-]prosoponimele în cadrul teleoprosoponimellor.

Pentru a invoca și cele 58 de clase, vom adăuga în paranteză două dintre prosoponimele componente (privilegiind ordinea alfabetică, precum autorul volumului, la care se adaugă frecvența): astroprosoponime (*Celoiu, Estera*), meteoroprosoponime (*Galina, Negură*), hidroprosoponime (*Călmă-țuianu, Dorneanu*), hiloprosoponime (*Cenușă, Fumea* – legate de materiale), oroprosoponime (*Bârgău, Muntea* – legate de munți sau alte ridicături), clisoprosoponime (*Bibescu, Bortă* – legate de adâncituri), metaloprosoponime (*Argintaru, Ghircoiaș*), meroprosoponime (*Bucată, Conțu* – legate de părți [ale unui întreg]), holoprosoponime (*Ghemu,Grămadă* – legate de întregi), kinetoprosoponime (*Mergea, Pribeagu*), cronoprosoponime (*Decusară, Zilieru*), aritmoprosoponime (*Geamănu, Terțiu* –

[15] John Deely, *Bazele semioticii*, traducere de Mariana Neț, Editura „All", București, 1997, pp. 37 sqq.

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

legate de numere), caliprosoponime (*Cassian, Golu*– legate de calități ale numelor), cromoprosoponime (*Murgu, Roșu*), morfofitoprosoponime (*Creangă, Crăcană*), holoprosoponime (*Codru, Dumbravă*), dendro-prosoponime (*Arbore, Copăcean*), dendrohortiprosoponime (*Aluneanu, Nucu*), ierboprosoponime (*Burețea, Ciupercă*), floriprosoponime (*Brânduța, Floarea*), carpoprosoponime (*Policarp, Rodica* – legate de fructe), morfozooprosoponime (*Căpățână,Cornea*), entomoprosoponime (*Gândac, Muscă*), ihtioprosoponime (*Baboi, Peștea*), ornitoprosoponime (*Cioran, Voronin*), agrioprosoponime (*Ariciu, Bursuc* – legate de animale sălbatice), oicomamiferoprosoponime (*Bouaru, Plăvănescu* – legate de animale sălbatice), morfoantropoprosoponime (*Falcă, Năsoi* – legate de diverse părți somatice), fizioantropoprosoponime (*Pogor, Urculescu* – legate de atitudini și stări corporale), defectoantropoprosoponime (*Chelu,Orbu*), nosoantropoprosoponime (*Bolea, Streche* – legate de boli), caliantropoprosoponime (*Frumosu, Gigea*), psihoprosoponime (*Amărăscu, Dulcescu*), epistemoprosoponime (*Gându, Miftode* – legate de stările cognitive), poeto- și melo-prosoponime (*Cântic, Scornea* – legate de creația artistică), ergoprosoponime (*Cioplea, Fugaciu* – legate de procese și acțiuni), interjecțioprosoponime (*Dinga, Hopu*), enunțioprosoponime (*Abraham, Ismail* – referitoare la propoziții logice simple sau chiar compuse!), instroprosoponime (*Corman, Furcă* – legate de unelte), profesioprosoponime (*Gheorghe, Plugaru* – legate de profesii), histovestoprosoponime (*Blănescu, Dichiseanu* – legate de vestimentație și recuzita aferentă), gastroprosoponime (*Flămând, Lingea*), oenoprosoponime (*Ambrozie, Vinea*), oicoprosopponime (*Biserică, Bordei* – legate de așezări / așezăminte), genoprosoponime (*Babeș, Copilu* – legate de coordonate familiale), ierarhosocioprosoponime (*Bogatu, Grăjdeanu* – legate de demnități și ranguri soociale), toposocioprosoponime (*Bănățeanu, Orășeanu* – legate de coordonate locale), rexoprosoponime (*Băsescu, Chesarie* – legate de apelațiuni regale), agonosocioprosoponime (*Boris, Stegaru* – din sfera militară), ludosocioprofesionime (*Alunelu, Victor*– legate de jocuri diverse), etnoprosoponime (*Ardeleanu, Neamu* – legate de etnie), agatoproosoponime (*Agatha, Binescu* – din lumea virtuților), cacoproosoponime (*Rău, Hoțescu* – din lumea defectelor umane), mitoprosoponime (*Balahur, Dianu* – din lumea credințelor și ființelor fantastice), teoprosoponime *stricto sensu* (*Ioan, Doroftei*), cristoprosoponime (*Alesu,Cristea* – în legătură cu manifestările hristice) și cleroprosoponime (*Apostol, Călugăru*).

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Este un remarcabil tablou al unor clase de substantive prezente, practic, în orice limbă declarată oficial ca fiind a unui stat; poate, chiar, și într-un dialect mai îngrijit, mai ales că lingviști precum Eugeniu Coșeriu acceptă definirea limbii printr-un dialect și reciproc[16].

Dicționarul onomastic al lui Nicolae A. Constantinescu semnalează vreo 40 de sufixe prin care prosoponimele își schimbă forma, în primul rând *-escu* și *-eanu.* Comparând situația cu patronimicele utilizate în opera lui Caragiale, vom observa că pentru acestea din urmă mecanismul de sufixație este mult mai sărac (nu mai mult de 10-15 sufixe). Dar astăzi suntem și într-o altă etapă a dezvoltării a limbii române: acum mai bine de un secol, limba noastră nu era atât de bogată și de sofisticată precum cea de astăzi.

De regulă, prenumele sunt extrase dintr-un imaginar mitic și religios vechi de mii de ani, cu referire la nume calendaristice; mai puțin frecvent, acest imaginar este o sursă de nume laice sau rare. Spre deosebire de acestea, patronimele românești s-au format mult mai târziu și, pe baza anumitor sinaxare și registre de nume, le putem urmări evoluția încă din secolul al XVI-lea, corelând materialul onomastic referitor la cele trei țări române. Însă influența numelor religioase asupra unor patronime rămâne încă puternică, deoarece putem avea nume de tipul *George Georgescu* sau *Petru Ioan*; în cazul de față, ambele nume sunt calendaristice. Patronimicul poate fi identic cu un pronume calendaristic (cazul *Petru Ioan*) sau poate fi distins de acesta cu un sufix (cum este *-escu* pentru *Georgescu*).

Spre deosebire de numele comune, al cărui „material fonic" diferă de la o limbă la alta, numele proprii dau globalizării lingvistice o nouă speranță: în vreme ce numele comune diferă destul de mult de la un areal lingvistic la altul, există un tezaur de nume proprii care se poate recunoaște dincolo de barierele lingvistice ale limbilor europene.

Forma fonologică, împreună cu cea *logică*, sunt strâns legate de problematica lingvistică, deoarece descrie cu preponderență limbajul vorbit iar cea de-a doua, limbajul scris. De fapt, acestea fuzionează într-o *formă de suprafață a limbajului* din care se desprind, de regulă, propoziții de formă enunțiativă, interogativă sau exclamativă.

Din perspectiva unor cercetări de psihologie a dezvoltării umane, Jean Piaget și Noam Chomsky promovează ideea unei strânse legături dintre limbaj și gândire, dispozitive *sui generis* de învățare care își „pasează" reciproc abilitățile încă de la vârste foarte fragede ale

[16] Eugenio Coserio, *Introducere în lingvistică*, traducere de Elena Ardeleanu și Eugenia Bojoga, Editura „Echinox", Cluj, 1999, pp. 37, 38

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

copilăriei. De fapt, cele două forme, logică și fonologică, devin inseparabile la ființa umană, ilustrând pe căi diferite competența lingvistică monolingvă.

În procesul lingvistic, gândirea intervine în *stratul de adâncime* la care se raportează Noam Chomsky: un halou de înțelesuri (şi neînţelesuri) din care se desprind sensurile; o matrice care ne re-amintește că gândirea este în strânsă legătură cu limbajul[17]. Ar putea fi un clarobscur al semnificării primare, o „bâiguială" din care încep să se „rotunjească" limbajele. Structura de suprafaţă (*s*-structura), din punctul de vedere al gramaticii transformaţionale, punct de vedere adîncit în gramatica de guvernare-legare, reprezintă chiar materialul verbal / semiotic prin care ne (auto)exprimăm / comunicăm.

Onomastica (sau onomasiologia) deschide o listă de probleme spinoase, încă nerezolvate, și anume: *1)* disputele încă actuale în privința raportului dintre realitate și limbaj (realism versus nominalism); *2)* raportul dintre imaginarul social și cel cultural, ținând cont că primul "se înrădăcinează" în documente de stare civilă, acte, mărturii scrise etc. iar cel de-al doilea, în opere de ficțiune; *3)* inexistența unei *teorii generale a substantivului*, ținând cont că această categorie morfologică populează peste două treimi din lexicul unei limbi și, implicit, inexistența unei *teorii generale a numelui propriu*; *4)* raportul (practic impredictibil) între sincronia și diacronia lingvistică, limba română de astăzi nemaifiind chiar aceeași în urmă cu un secol. În ciuda unor achiziții serioase, începând cu anii '60 ai secolului abia trecut, onomastica românească este încă într-un stadiu de acumulări.

Onomastica populează lumile ficționale descrise de diversele opere epice în corelație cu toponimia, hidronimia, oronimia și alte câteva domenii ale numelor proprii. Se poate consemna încercarea unor lexicografi care lucrează pentru Academia Română de a rândui onomastica în *câmpuri lexicale* care descriu fie continuumul spațio - temporal (toponime, cronomine, kinetonime etc.), fie clase de noțiuni ale mediului înconjurător (toponime, hidronime, geonime, instronime, profesionime etc.), fie o ierarhie a ființelor vii, în primul rând oameni și apoi continuând cu animalele și plantele (antroponime, zoonime și fitonime).

Folosim termenul de *imaginar ştiinţific - teologic* ca parte a imaginarului social, pentru a realiza o anumită acomodare a socialului la imaginarul cultural – ale cărui domenii „arhetipale" ar putea fi, la o primă „listare": știința, arta, religia și filosofia. *Imaginarul social*

[17] Noam Chomsky, *Aspects of the Theory of Syntax*, MIT Press, Cambridge, Mass., 1965, pp. 32 sqq.

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

desemnează fantasmele care acţionează la nivelul psihismului colectiv[18], spre deosebire de *imaginarul cultural*, care vizează imaginile transfigurate în formă artistică[19]. Câteva componente ale imaginarului social (timpul public, topicile "realităţii senzoriale" în frunte cu simţul vizual, imaginea străinului, stereotipurile sociale) pot fi descrise în termenii modelului Substanţă - Energie - Informaţie, prilejuind analogii cel puţin formale – dacă nu şi de conţinut – între cauzalitatea fizică şi cea socială.

Intr-o bună măsură, ştiinţa şi teologia lucrează asupra unui imaginar social comun, desprins din reprezentările mentale ale cetățenilor cu privire la identitatea lor socială. După „procesarea" acestui imaginar, reprezentările științifice și cele religioase pot să conveargă sau nu, ducând, cel mai adesea, la diferențierea a două tipuri de adevăr. Ei bine, filosofia universitară a apărut (cel puțin la Bologna, prima universitate în sensul curent alcuvântului) pentru a arbitra neînțelegerile dintre savanți și teologi, privilegiind o perspectivă de ansamblu asupra vieții sociale și naturale. Artiștii nu contribuie neapărat la descrierea și dezvoltarea „reallității" ci au un maii mare aport la invenția lumilor posibile. A devenit notorie imaginea artistului ca „păpușar de personaje într-o lume liber - aleasă".

Știința, teologia și religia produc un *imaginar cultural* pe teritoriul căruia convergențele sunt destul de rare; punerea problemellor și soluțiile avansate diverg aproape la orice pas. Studiind în sfera imaginarului distincţiile social / cultural şi descriptiv / narativ,am propus cu un alt prilej un model de hermeneutică intenţională bazat pe teoriile semiotice ale informaţiei[20].

2. Nume proprii, nume comune: un model semiologic al contactului între civilizații

Într-un studiu dedicat onomasticii personajelor care populează opera lui I. L. Caragiale, Iorgu Iordan întreprinde o serioasă cercetare lingvistică din care aflăm, între altele, că Iosif V. Stalin este autorul studiului *Marxismul şi problemele lingvisticii*![21] Cu

[18] Braga C., Ș. Borbély (ed.), *Caietele Echinox*, vol. III: *Teoria şi practica imaginii 2. Imaginarul social*.Editura „Dacia", Cluj-Napoca, 2002, p. 13

[19] Braga, C., Ș. Borbély (ed.), *Caietele Echinox*, vol. II: *Teoria şi practica imaginii 2. Imaginarul cultural*.Editura „Dacia", Cluj-Napoca, 2001

[20] George Ceaușu, (2009). *Utilizări ale hexadei „situaționale" în câmpul naratologiei*. În: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situațional în câmpul socio - umanului*, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza", pp. 143 - 157

[21] Iorgu Iordan, *Limba "eroilor" lui Caragiale*, ediția a II-a, Societatea de Științe Istorice și Filologice, București, 1957, p. 29

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

alte cuvinte, puterea autocratică întreprinde o serioasă „achiziție" a numelor proprii în propaganda educațională, „implementându-le" în structura organizării sociale. Pe un alt meridian al puterii (democratice de această dată), se poate afla că prima ediție a celebrului roman *1984* al lui George Orwell, apărută în 1954, nu este însoțită de dicționarul *Noii Limbi*, deoarece „vigilentul" editor a observat că acesta evoca, în bună măsură, limbajul unei agende guvernului britanic! Multe din traducerile ulterioare ale romanului au omis anexa dedicată limbii noi[22]. Ramona Găman și Lăcrămioara Mutoiu remarcă în persoană *referentul uman*, distins prin portretul prosopografic (fizic) și cel moral - ethopeic[23].

După cum am mai observat, prenumele românești apelează la un imaginar științifico - teologic străvechi, în care, de regulă, substratul social a fost acoperit de alte denotații ; cât privește numele de familie, însă, acestea sunt mult mai strâns legate de o tematică socială diversă și de o proveniență mult mai recentă ; există inventare românești începând din secolele al XVI-lea, dar abia reforma lingvistică a lui Alexandru Ioan Cuza a sistematizat și onomastica românească : N. A. Constantinescu remarcă ezitarea între formele cu *î* și *ă* (cum ar fi formele *Vălcan* și *Vâlcan*), și, în general, problemele puse de vocalele ceva mai recente (nu clasicele *a, e, i, o, u*) ; diversificarea formelor onomastice sub influența unor vecinătăți etnice (*Bogdan* este un dublet slav al lui *Teodor*) și asaltul, în contemporaneitate, al onomasticii laice[24].

Componentele informaţională (de conţinut) şi operaţională (funcţională) a gândirii au fost puse în evidenţă de Jean Piaget[25], psihologul care se manifestă și ca un părinte al transdisciplinarității. „Trăsătura esenţială a gândirii este de a fi operatorie, adică de a prelungi acţiunea, interiorizând-o", afirmă expertul elveţian. Modelul transdisciplinar ar putea explica, într-o bună măsură, motivul pentru care cei mici, chiar sub trei ani, fascinant de multe lucruri şi de ce îşi îmbogăţesc lexicul şi imaginea despre lume în mod vertiginos prin *forma fonologică* și cea *logică* și cu ajutorul a două *niveluri de articulare*: formarea propozițiilor din sintagme și a cuvintelor din litere.

[22] Precum, de exemplu, George Orwell, *1984*, traducere de Igor Nagacevschi, Editura „Hyperion", Chișinău, 1991
[23] Ramona Găman; Lăcrămioara Mutoiu, *Propedeutica și pragmatica textului dramatic*, Editura Versus, Iași, 2006, p. 32
[24] N. A. Constantinescu, *op. cit.*, pp. V-VIII
[25] Jean Piaget, *Psihologia inteligenţei*, Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1965, p. 86

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Distincţia între fenomenul fizic şi cel mental nu înseamnă promovarea unei disocieri accentuate între cele două tipuri de cauzalitate (fizică şi mentală), deoarece exactitatea observaţiei ştiinţifice ne obligă să calificăm (sau să descalificăm) capacitatea conştiinţei umane de a reflecta realitatea. Va trebui în continuare să dăm atenție uneisuppoziții: *cauzalitatea fizică şi cea mentală sunt omogene.* Vom presupune că în natură lucrurile se petrec la fel ca în mintea noastră – cel puțin atunci când simțurile nu ne înșeală în realizarea cuplajului cauză - efect. În lipsa acestei presupuneri „solide", mintea noastră „diurnă" ar naviga printre fantasme. Aceasta ne va netezi calea spre o altă aserțiune: că în mintea noastră și în limbajul cotidian cauzalitatea este identică, datorită strânsei legături dintre gândire și limbaj. De aici rezultă că putem concepe un model semiotic, precum Petru Ioan[26] cu cel puțin șase poli, pe care le vom retranscrie, în cele din urmă, în cuplaje de contrarii: { *Emitent, Receptor; Denotație, Conotație; Semnificant, Semnificat* }. Un model în care două minți comunică în același limbaj, sub semnul unei *realități* destul de omogene.

În continuare, ne vom situa într-o clasificare sugerată de categoriile logice fundamentale, noțiunea și propoziția, împărțind efectele produse de lectura unei fraze în: *inter-* și *intra - propoziționale, noționale, silabice* și *morfemice*. Ne vom mărgini, cel mai adesea, la o frază sau la aliterația a două fraze. Va trebui să îmbinăm, însă, forma logică a unui text cu forma sa fonologică, de aceea vom accede la o minimă clasificare a consoanelor. Știm că, de regulă, consoanele formează dublete de tip surdă / sonoră, cum ar fi *p* prin comparație cu *b*. Clasificarea lor globală se face după modul de articulare și după punctul de articulare specific aparatului fonator. După modul de articulare, ele sunt oclusive (orale sau nazale) și continue (fricative, siflante, șuierătoare; în limba franceză apar și aspiratele). După modul de articulare, consoanele sunt: bilabiale (*p / b* și *m*), labio - dentale (*f / v*), inter - dentale (*s / z*), dentale alveolare (*t / d* și *n*), pre-palatale (*ş / j*), palatale sau velare (*k / g*) și linguale (*l, r*). Alte expuneri, precum cea a lui André Martinet[27] folosesc terminologia *apicale* pentru *dentale alveolare* și detaliază fonologia consoanelor și a vocalelor la niveluri pe care nu le vom detalia în exemplele cuprinse în lucrarea noastră. Anumite îmbinări de consoane în

[26] Petru Ioan, *Logica "integrală" în distincţii, operaţionalizări, definiţii şi exemplificări*, vol. I, Editura "Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 1999, pp. 76-84
[27] Martinet, André, *Elemente de lingvistică generală*, traducere de Paul Miclău, Editura Științifică, București, 1970, pp. 102 sqq.

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

silabe produc efecte fonologice – pe care nu le vom studia cu acest prilej, dar le vom menține pentru comparațiia cu efectele fizice.

Urmărind relaţia dintre categoriile logicii şi cele ale semioticii,profesorul Petru Ioan lansează în 1995 un „supramodel" hexadic al situaţiei semiotice prin analogie cu „situaţia pedagogică"[28]. Pe scheletul aceleiaşi hexade se constituie, ceva mai târziu, şi un model al „situaţiei creatoare" şi al „situaţiei cognitive", deservind teoria sistemelor logice (metalogica) în încercarea acesteia de a surprinde aspecte ale "realităţii fizice", a celei sociale şi structura bazelor de cunoştinţe[29]. În hexada semiotică, locul *semnului pur şi simplu (L)* este marcat în centru. Cele mai importante cuplaje care figurează în schema profesorului Ioan sunt Emitent - Receptor (*axa comunicaţională*), Intensiune - Conotaţie *(axa semantică)* şi Denotat - Semnificant *(planul de semnificare)*. Axa Denotat - Intensiune se poate numi şi *a categoriilor logice fundamentale* (*CLF*), deoarece extensiunea (denotatul) şi intensiunea (denotaţia) sunt laturi constitutive ale *CLF*, noţiunea şi propoziţia. Este indicat să se specifice în hexadă nu numai laturile, ci şi toate diagonalele, deoarece vârfurile se vor combina simultan nu numai câte două, dar şi câte trei, patru, cinci sau şase – în funcţie de numărul de parametri care pot fi distinşi în descrierea „situaţiei semiotice".

Notate cu iniţialele majuscule, componentele hexadei vor fi transpuse într-un model ansamblist:

(1) *{ E, I, D, C, R, S }.*

De fapt, această schemă hexadică seamănă suficient de mult cu cea a lui Roman Jakobson din teoria comunicării, numai că asimetria specifică modelului de tip *input - output (Emitent - Receptor)* nu se mai preia, ci se statuează o bază combinatorică între cei şase poli ai hexadei, acordându-se importanţa necesară tuturor polilor. Celebrul model al lui Roman Jakobson conţine trei parametri cuprinşi în schema precedentă. Schematic, modelul lui Roman Jakobson arată astfel în formă ansamblistă:

(2) *{ E, I, R, Q, K, C' }*;

[28] Petru Ioan, *Educaţie şi creaţie în perspectiva unei logici „situaţionale"*, Editura Didactică şi Pedagogică R. A., Bucureşti, 1995, pp. 72-144

[29] Petru Ioan, *Curs de metalogică*, în: Petru Bejan (coord.), *Ştiinţe politice, vol IV. Învăţământ la distanţă*, Editura Universităţii "Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 5-87

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

E, I, R având vechea semnificaţie iar *Q, K, C'* reprezentând Codul, respectiv Canalul şi Contextul. Prin intersecţia modelelor *(1)* şi *(2)* se obţine o schemă de analiză cu zece parametri utilizată de autorul acestei lucrări:

(3) { E, I, K, R, C, S, D, Q ,C'}.

Am încercat să aplicăm schema de mai sus în conceptualizarea unor idei din filosofia minţii, concentrându-le în jurul câtorva sintagme: problema corp / psihic *(mind / body problem)*, teoria reprezentaţională a minţii categorii antropice ale psihicului (conştiinţă, gândire, personalitate)[30]. Însă shemaabia definită nu poate funcționa decât combinatorial, luând termenii componenți câte doi, câte trei, chiar câte zece, în ultimă instanță.

Aceasta este convingerea lui Petru Ioan, corelată și cu alte opinii ale epistemologilor: realitatea are un aspect combinatorial și considerarea tuturor combinațiilor posibile conduce la exponențialitate, diversitatea formelor sale „verticale" fiind asigurată prin fiecare parametru semiotic în parte. Un prim obiectiv este gruparea lor în perechi care să asigure anumite „axe comunicaționale"; apoi în triade care să definească planuri; apoi în noi hiperplanuri.

În cursul acestui acestui demers istoric și analitic început cu Ferdinand de Saussure, modelul semiologic și-a înmulțit variabilele până la zece componente, pe care ne-am permis să le grupăm în cinci perechi de noțiuni incompatibile: *{ Emitent, Receptor; Intensiune, Conotație; Semnificant, Denotat; Canal, Zgomot; Cod, Context }*, cu prescurtarea „ER ICo SD CaZ CdCt".

Am pus în prim-plan cuplajul comunicatorilor (Emitent / Receptor), deoarece acesta este sensul comunicării propoziționale: de la actanți la acțiunea săvârșită de aceștia, de exemplu „Maria merge la școală" (într-o schemă propozițională de forma *Subiect Verb Obiect*). În privința semioticii contactului, suntem, deci, în prezența perechi Contactor / Contactat.

Detaliind discuția asupra codului, Platon distinge între două feluri de a spune: *mimesis* sau imitația și *diegesis* (povestirea simplă) – în *Republica, III.* Filosoful propune astfel, ca genuri literare *narativul pur, mimeticul pur* (teatru) și genul mixt (epopeea). Lui Aristotel genul epic i se pare diegetic și nu mixt, dar și tehnica mimetică este folosită în *Poetica* pe scară largă. Observația de mai sus aparține cuplului de autori Jean - Michel Adam și

[30] George Ceaușu, *Douăsprezece expuneri de filosofia minţii*, Editura „Performantica", Iași, 2002, pp. 13-17

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Françoise Révaz[31]. Considerăm că imitația nu poate rezolva toate situațiile logice (și, implicit, comportamentale), deoarece prin non-imitație se delimitează o nouă personalitate artistică, se construiesc noi identități. Negația poate interveni în cuprinsul sintagmelor, dar în cadrul unui nou enunț se propune obligatoriu o alternativă între a face și a nu face, între a ști și a nu ști, între a exista și a nu exista etc.

Tehnicile de codificare radical diferite care diferențiază reprezentările sociale de cele culturale conduc și la diferențe marcante între imaginarul social (mimetic, susținător al unei identități personale) și cel cultural (diegetic, plasând subiectul în lumile posibile). Dacă jocurile sociale beneficiază de coduri cu o mai mare stabilitate – pe care le-am numit *mimetice* sau *diegetice*, codurile culturale presupun la ora actuală o producție semiotică mai elaborată, surprinsă sub forma unor *coduri analogice* sau *digitale*, evoluând, pe măsura creșterii performanțelor jucătorilor, în chei directe (simbolice sau iconice).

În acest moment vom sintetiza cele cinci cuplaje semiotice discutate în cadrul situației contactului, despărțindu-le, în cadrul unei mulțimi, prin punct și virgulă: *{ Contactor,Contactat;Mesaj monosens, Sistem de recepție;Text-sursă al mesajului, Universul referențial; Analizator, Blocaj; Calcul, Mediu }*. Desigur, polii cuprinși în această mulțime sunt „contextualizați" în cadrul unui model general al comunicării (notat mai sus prin „ER ICo SD CaZ CdCt"), dovadă fiind paralelismul dintre cele două mulțimi, „semiotică" și „comunicațională".

Există abordări ale sentimentelor (şi opiniilor) şi dinspre „versantul propoziţional", nu numai dinspre cel al noţiunilor – abordări prin care logica mai face un pas spre lingvistică. O excelentă clasificare a verbelor care exprimă comportamente şi afecte aparţine lui M. A. K. Holliday [32]: acest autor, pornind de la 15 gerunzii ale limbii engleze (*being, doing, sensing; behaving, seeing, feeling, thinking, saying, symbolising, having identity, having attribute, existing, happening, creating, doing (to)*), ne prezintă o întreagă gramatică funcţională cu roluri pragmatice explicite, punând la lucru ceea ce lingviştii de acum două secole numeau „universalii pragmatice". Valorificând apoi similaritatea reprezentărilor sociale cu cele mentale putem pune la dispoziţia unui creator din domeniul

[31] Jean - Michel Adam și Françoise Révaz, *Analiza povestirii*, traducere de Sorin Pârvu, Institutul European, Iași, 1999, pp. 32-33

[32]Michael Alexander Kirkwood Halliday,*Functional Grammar*, „Arnold", London / New York, 1994, pp. 17 sqq.
Idem, *Linguistic Studies of Text and Discourse*, Editura „Continuum", Londra / NY, 2002

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

literar sau ştiinţific un gen maşină inferenţială prin care putem crea enunţuri descriptive sau narative. Rămâne un spaţiu de manevră şi pentru reprezentările culturale, nesimilare celor mentale. Prin intermediul acestei relaţii de opoziţie putem dezvolta pe scară largă noţiuni fictive şi fenomene imaginare.

Pornind de la universaliile logice, lingvistice şi pragmatice ale discursului, Holliday pune bazele unei lingvistici deservind studiul sociologic al noţiunilor şi enunţurilor. Interceptăm, astfel, trei înţelesuri ale propoziţiei gramaticale: ca mesaj, ca interacţiune şi ca schimb[33]. Trecând apoi de la proprietăţile textului (sau „texturii semiotice" pentru reprezentările non-simbolice cum ar fi cele de tip vizual) la cele ale discursului, ajungem pe o cale regală în logică şi putem descrie proprietăţi precum consistenţa (necontrazicerea consecventă), completitudinea (terţul exclus), consecvenţa (necontrazicerea), minimalitatea sistemului de axiome, independenţa acestora etc. Este o cale regală prin care se face trecerea spre discursul științific. Deși în discursul literar sau religios va trebui să mai „relaxăm" proprietățile de mai sus – până la coerență (propozițională) și coeziune (interpropozițională) [34] – se întrevede o cale regală prin care cultura se materializează în produse simbolice iar civilizația devine un gen de cultură materială prin intermediul actelor simbolice.

BIBLIOGRAPHY:

Searle, John Rogers, *Realitatea ca proiect social*, traducere de Andreea Deciu, Editura „Polirom", Iași, 2000.

Sala, Marius; Vintilă - Rădulescu, Ioana, *Limbile lumii. Mică enciclopedie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981

Tomlinson, John, *Globalizare și cultură*, traducere de Cristina Gyurcsik, Editura „Amarcord", Timișoara, 2002

Benveniste, Émile, *Le vocabulaire des institutions indo-européees. Pouvoir, droit, religion,* Les Éditions de Minuit, Paris, 1969

Constantinescu, N[icolae]. A. *Dicționar onomastic românesc*, Editura Academiei, București, 1963

Ioan, Petru,, *Cartea junglei de cuvinte făr-de personalitate, în nume proprii transmutate,* Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2014

Laiu-Despău, Octavian, *Dicționar de eponime*, Editura „Eurostampa", Timișoara, 2003

Ionescu, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976

[33]Michael Alexander KirkwoodHalliday,*Antithesis: A Study in Clause Combining and Discourse Structure,* „Information Sciences Institute Publishing House", Marina del Rey, California, 1987

[34]Michael Alexander KirkwoodHalliday,RuquaiyaHasan, *Cohesion in English,* Editura „Longman", Londra, 1976, pp. 71 + 73

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Graur, Alexandru, *Nume de persoane*, Editura Academiei, București, 1965

„Prosopon Journal", pe *site-ul* http://users.ox.ac.uk/~prosop/prosopon/prosopon.htm

Molinié, Georges, *Dictionnaire de rhétorique*, Librairie Générale Française, Paris, 1992

Ionescu, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, Ediitura Enciclopedică Română, București, 1975

Mihailovici, Aurelia Bălan, *Dicționar onomastic creștin. Repere etimologice și martirologice*, Editura Minerva, București, 2003[1] Deely, John, *Bazele semiotici*, traducere de Mariana Neț, Editura „All", București, 1997

Eugenio Coserio, *Introducere în lingvistică*, traducere de Elena Ardeleanu și Eugenia Bojoga, Editura „Echinox", Cluj, 1999

Chomsky, Noam, *Aspects of the Theory of Syntax,* MIT Press, Cambridge, Mass., 1965

Braga, Corin; Borbély Ștefan (ed.), *Caietele Echinox*, vol. III: *Teoria şi practica imaginii 2. Imaginarul social*.Editura „Dacia", Cluj-Napoca, 2002

Braga, Corin; Borbély Ștefan (ed.), *Caietele Echinox,* vol. II: *Teoria şi practica imaginii 2. Imaginarul cultural*.Editura „Dacia", Cluj-Napoca, 2001.

Ceaușu, George. *Utilizări ale hexadei „situaționale" în câmpul naratologiei*. În: Toma, Melentina (coord.), *Paradigma analizei de tip situațional în câmpul socio - umanului*, Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009

Iordan, Iorgu, *Limba "eroilor" lui Caragiale*, ediția a II-a, Societatea de Științe Istorice și Filologice, București, 1957

Orwell, George, *1984*, traducere de Igor Nagacevschi, Editura „Hyperion", Chișinău, 1991

Găman, Ramona; Mutoiu, Lăcrămioara, *Propedeutica și pragmatica textului dramatic*, Editura „Versus", Iași, 2006

Piaget, Jean, *Psihologia inteligenţei*, Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1965

Ioan, Petru, *Logica "integrală" în distincţii, operaţionalizări, definiţii şi exemplificări*, vol. I, Editura "Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 1999

Martinet, André, *Elemente de lingvistică generală*, traducere de Paul Miclău, Editura Științifică, București, 1970, pp. 102 sqq.

Ioan, Petru, *Educaţie şi creaţie în perspectiva unei logici „situaţionale"*, Editura Didactică şi Pedagogică R. A., Bucureşti, 1995

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)

Petru Ioan, *Curs de metalogică*, în: Petru Bejan (coord.), *Ştiinţe politice, vol IV. Învăţământ la distanţă*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza, Iaşi, 2004, pp. 5-87

Ceauşu, George, *Douăsprezece expuneri de filosofia minţii*, Editura „Performantica", Iași, 2002

Adam, Jean - Michel; Révaz, Françoise, *Analiza povestirii*, traducere de Sorin Pârvu, Institutul European, Iași, 1999, pp. 32-33

Halliday, Michael A. K., *Functional Grammar*, „Arnold", London / New York, 1994

Halliday, Michael A. K., *Antithesis: A Study in Clause Combining and Discourse Structure,* „Information Sciences Institute Publishing House", Marina del Rey, California, 1987

Halliday, Michael A. K.; Hasan, Ruquaiya, *Cohesion in English,* Editura „Longman", Londra, 1976

BDD-A25398 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:50 UTC)